

**Kúria
végzése**

Az ügy száma: Bfv.III.1.081/2024/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. június 3.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Veszprémi Járásbíróság, 11.B.172/2017/23., ítélet,
tárgyalás, 2018. december 4.

Másodfok: Veszprémi Törvényszék, 1.Bf.116/2019/10., ítélet,
nyilvános ülés, 2019. június 4.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt

Az indítvány iránya: az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Veszprémi Járásbíróság 11.B.172/2017/23. számú és a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.116/2019/10. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Veszprémi Járásbíróság a 2018. december 4. napján meghozott 11.B.172/2017/23. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 2 év 3 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, valamint 100 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint, összesen 100.000 forint – pénzbüntetésre ítélte. Kimondta, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Hódmezővásárhelyi Járásbíróság 2015. december 16. napján jogerős 5.Bpk.601/2015/2. számú határozatával kiszabott 6 hónap fogházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak átváltoztatásáról, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Veszprémi Törvényszék a 2019. június 4. napján jogerős 1.Bf.116/2019/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az I. rendű terhelt vonatkozásában mellőzte az 100 napi tétel pénzbüntetés megfizetésére kötelező rendelkezést; kötelezte az I. rendű terheltet a sértett2 magánfél részére 4.900.000 forint bűncselekménnyel okozott kár, illetve az eljárási illeték megfizetésére; pontosította a sértett1 magánfél részére a bűncselekménnyel okozott kár és a kapcsolódó eljárási illeték

megfizetésére vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított, ekként a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás lényege a következő.

– 2016 májusában, pontosabban meg nem határozható időben az I. rendű terhelt megkereste egy ismerőst azzal, hogy nyisson számlát valamely banknál internet-hozzáféréssel, amely számlára nagyobb összegű átutalások fognak érkezni, azokat neki fel kell vennie és készpénzben átadnia az I. rendű terheltnek, amelynek fejében az átutalások 20%-át megtarthatja. Ebben az időben az I. rendű terhelt már legalább két éve munkanélküli volt, rendszeres jövedelemmel nem rendelkezett.

– Az I. rendű terhelt ajánlatát az ismerőse elfogadta, azonban maga banki tiltólistás volt, ezért az egyik szomszédját kereste meg azzal, hogy nyisson ilyen számlát, amelynek cserébe az érkező pénzeszegek 10%-át ígérte, mind az I. rendű terhelt által megkeresett személy, mind annak szomszédja szorult anyagi helyzetben volt, mindkettőjüknek szüksége volt pénzre.

– Az I. rendű terhelt ismerősenek szomszédja 2016. május 18. napján egy bank egyik fiókjában pénzügyi szolgáltatási szerződést kötött, és megnyitotta a bankszámlaszám 1 számú bankszámlát, amelyhez NetBANKár szolgáltatást is rendelt. A bankszámlát nyitó elkövető az I. rendű terhelttel a szerződés megkötését követően nyomban közölte a banki adatokat és az internetbanki hozzáféréshez szükséges PIN kódot is.

– 2016. május 24. napján egy fiktív név 1-en bemutatkozó férfi – aki magát a cég 1 képviselőjének adta ki – telefonon, majd e-mailben megkereste a sértett 1 ügyvezetőjét, tanú 2-t, és hengerelt acéllemezt kínált eladásra. Az ismeretlen személy az e-mail cím 1-ről részletes készletlistát, ajánlatot küldött a sértett 1 képviselő részére, továbbá megadott egy telefonszámot is, mely számot 2016. május 25. napján felhívva tanú 2 egy magát fiktív név 2-ként bemutató személytől mindösszesen 24 tonnányi árut rendelt meg, amelynek azonnali szállítását ígérte. Az elektronikus két levélben kapott díjbekérő számla alapján az azon feltüntetett bankszámlaszámra a sértett 1 2016. május 25. napján 2.398.200 forintot utalt át.

– 2016. május 23. napján ismeretlen személy magát a cég 1 képviselőjének kiadva megkereste a sértett 2 képviselőjét, az ügyvezetőt, és hengerelt acéllemezeket kínált eladásra. A sértett 1 képviselő közölte, hogy 100 Ft/kg áron hajlandóak lennének nagyobb mennyiséget vásárolni, amelyre válaszul az ismeretlen személy arra hivatkozott, hogy ezt főnökével egyeztetnie kell. Ugyanazon a napon az e-mail cím 1-ről az ismeretlen személy ajánlatot tett a sértettnek, amelyet mint fiktív név 1 anyaggazdálkodási osztályvezető írt alá. Az ajánlatban szerepelt a termékek mérete, súlya, nettó ára, valamint a táblamennyiségek. A fiktív név 1 néven bemutatkozó személy az áru szállítását másnapra, 2016. május 27. napjára ígérte. Az ajánlat alapján a sértett 2 képviselőjében az ügyvezető megrendelést adott le 50 tonna melegen hengerelt acél leszállítására 5.000.000 forint értékben. Az ismeretlen személy 2016. május 25. napján díjbekérő számlát küldött elektronikus levélben, amely alapján ugyanezen a napon a sértett, a díjbekérőn megjelölt bankszámlaszám 1 számú bankszámlára 5.000.000 forint vételárat átutalt.

– Az ismeretlen személyek a megrendelt acélárukkal valójában nem rendelkeztek, a megrendeléseket nem teljesítették, az nem is állt szándékukban.

– Az I. rendű terhelt 2016. május 25. napján telefonon értesítette ismerőst arról, hogy a bankszámlára pénzáutalás érkezett, és felhívta arra, hogy a készpénzben felvett összeget adja át neki. Az I. rendű terhelt társai a fenti napon a bank fiókjához mentek, ahol egyikük a sértett 1 által átutalt pénzeszegeből 2.350.000 forint készpénzben felvett, míg 48.000 forintot az I. rendű terhelt utasítására a bankszámlán hagyott. A felvett pénzeszegeből a terhelt társai

480.000 forintot megtartottak, míg a fennmaradó 1.870.000 forintot az I. rendű terhelt részére az ismerőse átadta.

– Az I. rendű terhelt a pénzfelvételt követően telefonon közölte ismerősével, hogy érkezni fog egy újabb, 5.000.000 forintos átutalás is a bankszámlára. A terhelt társai – miután a banktól kapott SMS üzenetben értesültek arról, hogy a bankszámlára újabb átutalás érkezett – a sértett2 által 5.000.000 forintot a bank másik fiókjában készpénzben felvették, azonban úgy döntöttek, hogy azt már nem adják át az I. rendű terhelt részére. A felvett pénzüsszegen a terhelt társai egymás között megosztottak, majd azt felélték. – Az ismeretlen személy a sértett1, illetve a sértett2 sértetteket jogtalan haszonszerzés végett tévedésbe ejtette, az valójában nem kívánt hengerelt acéllemezt értékesíteni, az átutalt pénz ellenében azt nem is küldte meg.

– Az I. rendű terhelt és társai előzetesen tudomással bírtak arról, hogy a számlára bűncselekmény elkövetéséből származó pénzüsszeg fog érkezni, a bankszámlát kifejezetten ennek érdekében nyitották, az oda érkező pénzüsszeg készpénzben történő felvételével, és részben átadásával segítséget nyújtottak bűncselekménnyel elérni kívánt jogtalan előny megszerzéséhez, azaz a bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújtottak.

– Az I. rendű terhelt és társai, továbbá az ismeretlenül maradt társaik a sértett2-nek 2.398.000 forint, a sértett1-nek 5.000.000 forint kárt okoztak.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapítottnak, a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Indokai szerint a bíróság törvénysértő módon különítette el az ügyét a II. rendű és a III. rendű terhelt ügyétől, és az ő távollétükben tartotta meg a tárgyalást, anélkül, hogy a II. rendű és a III. rendű terhelt a tárgyaláson való jelenléti jogáról lemondott volna. Ezért a társai a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat nem gyakorolhatták.

[6] Kifejtette, hogy a bíróság törvénysértően mondta ki bűnösnek csalás büntettségében, mivel a cselekménye a Btk. 399. § (1) bekezdése szerinti pénzmosás büntettségének megállapítására alkalmas, ezért a bíróság anyagi jogi szabálysértést is megvalósított.

[7] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és a bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.1125/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[9] Indokai szerint a büntetőügyek törvénysértő elkülönítését sérelmező, az ebben megnyilvánuló eljárási szabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást az I. rendű terheltre lefolytatta, aki az eljárási jogait teljeskörűen gyakorolhatta.

[10] Kifejtette, hogy a tényállás arra nézve nem rögzít semmit, hogy a terheltek tudták volna, hogy az általuk nyitott bankszámlára milyen bűncselekmény elkövetése céljából van szükség, és tisztában lettek volna a megtevesztés lényegével, ezért az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény helyesen pénzmosás büntettségének minősül. Álláspontja szerint azonban az,

hogy az eljáró bíróságok tévesen minősítették a cselekményt vagyoni elleni bűncselekménynek, nem vezethet a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez.

[11] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot az I. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[12] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében az I. rendű terhelt kifejtette, hogy bűncselekményt nem követett el, mert az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt a II. rendű terhelt rábírására nyitotta meg a bankszámlát.

[13] A Legfőbb Ügyészség az I. rendű terhelt észrevételére tett BF.1125/2024/4. számú nyilatkozatában rámutatott, hogy a felbujtás megvalósulhat láncolatosságon keresztül is, tehát a felbujtó felbujtója is felelős a felbujtás alapján szándékegyeség keretei között megvalósult bűncselekményért. Egyebekben a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványra tett BF.1125/2024/2. számú ügyész indítványban foglaltakat változatlanul fenntartotta.

III.

[14] Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[16] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[17] A felülvizsgálati indítványban az I. rendű terhelt arra hivatkozott, hogy a bíróság törvénytelen módon rendelkezett az elkülönítésről, így a II. rendű és a III. rendű terhelt eljárásjogi jogait nem gyakorolhatta.

[18] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárásjogi szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárásjogi szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[19] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Veszprémi Járásbíróság az ügyben a 2018. november 27. napján tartott tárgyaláson, közvetlenül a bizonyítási eljárás befejezését megelőzően határozott a II. rendű és a III. rendű terhelt ügyének elkülönítéséről (Veszprémi Járásbíróság, 11.B.172/2017/22. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal 12. bekezdés).

[20] Az iratok tanúsága szerint a bíróság a bizonyítási eljárást az I. rendű terhelt vonatkozásában mindenre kiterjedően lefolytatta, az I. rendű terhelt az eljárásjogi jogait teljeskörűen gyakorolhatta.

[21] A Kúria rámutat, hogy az egyesítés és elkülönítés esetleges hibái vagy hiányosságai relatív eljárásjogi szabálysértések, amelyek nem tartoznak ebbe a kimerítően felsorolt, a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárásjogi szabálysértések körébe, így nem képezik felülvizsgálat tárgyát {Kúria Bfv.III.1.025/2020/22. számú határozat [34] bekezdés}.

[22] Kétségtelen, hogy a másodfokú bíróság megállapította és rögzítette, hogy az I. rendű terhelt társai vonatkozásában az elkülönítésre indokolatlanul, és a törvényes feltételek

hiányában került sor. Ugyanakkor sem ez, sem a járásbírósnak az e vonatkozásban elmulasztott indokolása nem ad alapot a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott abszolút eljárási szabályszegések bármelyikének megállapítására.

[23] Ekként az ügyben a Be. 649. § (2) bekezdés a)-c) illetve e)-f) pontjaiban meghatározott felülvizsgálati ok nem merült fel.

[24] Az I. rendű terhelt sérelmezte, hogy társai – a II. rendű és a III. rendű terhelt – kérdészi, észrevételezési és indítványtételi jogait nem gyakorolhatta.

[25] A felülvizsgálati eljárás – az ennek alapjául szolgáló ok fennállása esetén is – kizárólag arra a terheltre nézve folytatható le, akire nézve a felülvizsgálati indítványt előterjesztették (EBH 2013.B.2.II.).

[26] Az I. rendű terhelt a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére kizárólag saját magát érintően jogosult, a II. rendű és a III. rendű terhelt vonatkozásában az esetben sem lenne lehetősége, ha a felelősségüket egy eljárásban bírálták volna el (Kúria Bfv.192/2017/7., BH 2018.1.10).

[27] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem vétett, ekként az I. rendű terhelt által hivatkozott felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[28] Az indítványozó kifogásolta a cselekmény minősítését, álláspontja szerint a terhére rótt cselekmény nem csalás, hanem pénzmosás büntette megállapítására alkalmas, mivel nem állapítható meg, hogy a terheltek tudták volna, hogy az általuk nyitott bankszámlára milyen bűncselekmény elkövetése céljából van szükség

[29] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[30] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[31] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[32] A Kúria a bűncselekmény alanyi oldalának vizsgálatát érintően a következőkre mutat rá.

[33] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) kívülvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[34] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, kívüllágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely kívülvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, s mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés.

[35] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[36] A felülvizsgálati indítvány valójában e jogi értékelés helyességét vitatta.

[37] Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt rábírása folytán a társa megnyitotta azt a bankszámlát, amelyre a sértettek a pénzösszegeket átutalták – ez kétségtelenül szükséges volt az alapcselekmény elkövetéséhez. Ugyanakkor azt, hogy a bankszámlaszám hogyan, ki által jutott el a csalás ismeretlen elkövetőihez, nem tartalmazza a tényállás, csupán azt rögzíti, hogy a bankszámlát nyitó elkövető közölte az I. rendű terhelttel a banki adatokat és az internetbank használatához szükséges PIN kódot.

[38] A jogerős tényállás csupán azt tartalmazza, hogy az I. rendű terhelt azt tudta, hogy az adott bankszámlára bűncselekmény elkövetéséből eredő pénz fog érkezni.

[39] A részes, így a bűnsegéd a tényállásszerű cselekményt nem megvalósítja, hanem ahhoz járul. A részes tetteshez társulása a tettes szándékához történik. A részesi szándék a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, azt kiváltja, vagy véghezvitel végett erősíti. Ezért büntetendő a részes.

[40] A részesi szándék nem a véghezvitelt követő, hanem az előtti, vagy a végrehajtást elősegítő.

[41] Az irányadó tényállás nem rögzítette azt sem, hogy az I. rendű terhelt a csalási cselekmények előzetes ismeretében, az azokból származó haszon realizálása érdekében fejtette ki a bűnsegédi magatartását.

[42] Helytállóan mutatott rá a Legfőbb Ügyészség, hogy a pénzmosás egyik jellemző elkövetési módszere, amikor az elkövető jutalék reményében rendelkezésre bocsátja a saját bankszámláját azért, hogy az oda utalt összegekkel mástól kapott instrukciók szerint hajtson végre pénzforgalmi műveleteket; a rendelkezésre bocsátott bankszámlára teljesítenek a csalás során megtévesztett sértettek átutalást, a bankszámla-tulajdonos feladata a bűncselekmény elkövetéséből eredő összeg készpénzben történő felvétele és továbbítása.

[43] A számlatulajdonos cselekménye tehát valójában előfeltétele a tévedésbe ejtésnek és a károkozásnak, hiszen jóváírandó számlaszám ismerete nélkül a sértett számlájának megterhelésére sem kerülhetne sor. A számlaszám közlése ezért tárgyi oldalon csaláshoz nyújtott bűnsegélyt valósít meg, míg a csalásként történő minősítés alanyi oldali feltétele az, hogy a bankszámla-tulajdonos tudata átfogja a saját tevőlegessége – a bankszámlaszám rendelkezésre bocsátása – és a csalás tényállási elemei – megtévesztés és károkozás – közötti kapcsolatot.

[44] A bankszámlaszám rendelkezésre bocsátásából azonban önmagában még abban az esetben sem lehet következtetést levonni a csalás elkövetéséhez nyújtott segítségre kiterjedő tudattartalomra, ha a számlatulajdonos bizonyítottan tud a számláján jóváírt összegek bűnös eredetéről. A számlatulajdonos ugyanis nem feltétlenül az alapcselekmény sértettjétől, hanem más járulékos bűncselekmény – így az öt megelőző pénzmosás – elkövetőjétől is fogadhatná a neki átutalt összeget anélkül, hogy bármilyen módon kapcsolódna az alapcselekményhez vagy annak elkövetőjéhez.

[45] Jelen ügyben az I. rendű terhelt (és társai) arról tudtak, hogy az adott bankszámlára bűncselekmény elkövetéséből eredő pénz fog érkezni, azt azonban nem tartalmazza a

tényállás, hogy az I. rendű terhelt (és társai) tudták volna, hogy a bankszámlára pontosan milyen bűncselekmény elkövetése céljából van szükség, és azt sem, hogy tisztában lettek volna a csalás elkövetési magatartásaként értékelt megtévesztés lényegével, valamint azzal, hogy a sértett(ek) erre a bankszámlára fogja(ák) utalni a pénzt.

[46] Az elkövetett – az irányadó tényállásban rögzített – csalási cselekmény tehát nincs összekapcsolva az I. rendű terhelt személyével oly módon, hogy annak a részesi tudatra vonatkozó ténybeli alapja rögzítve lenne.

[47] Ekként az ítéleti tényállás valójában nem tartalmazza mindazon (történeti) tényeket és tudati tényeket, amelyek alapján az elkövetői magatartás az alapbűncselekményhez kapcsolódna, ezáltal az a csaláshoz nyújtott bűnsegélyként értékelhető lenne.

[48] Ehhez képest valamely személy bűnösségét pénzmosás büntetében abban az esetben lehet megállapítani, ha az általa kifejtett elkövetői magatartás nem illeszkedik valamely vagyron elleni bűncselekmény keretei közé, és a terhelti tudattartalom vizsgálata alapján is ezzel egyező jogkövetkeztetésre lehet jutni (Kúria Bfv.III.211/2022/9. számú határozat).

[49] Az elkövetői magatartás szándéktartalma pedig mindig körültekintő vizsgálatot igénylő, ekként lehet eljutni valamilyen vagyoni haszonnal járó bűncselekménytől (a valami feltételezésétől, a bármitől) az adott, konkrét bűncselekményre vonatkozó tudattartalomig {Kúria Bhar.III.284/2022/15. számú határozat [67]-[74] bekezdés}.

[50] Helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a felbujtás megvalósulhat láncolatos formában is, azaz a felbujtó felbujtója is felelős a felbujtás alapján szándékegység keretei között megvalósult bűncselekményért (Kúria Bfv.III.953/2012/34. számú határozat).

[51] A jelen esetben is erről van szó, mert a bankszámlát nyitó elkövetőt az I. rendű terhelt által felkért személy bírta rá a cselekményre, a bűncselekmény elkövetésének ötlete az I. rendű terhelttől eredt, a bankszámlát nyitó elkövető a banki adatokat az internetbankos hozzáféréssel szükséges PIN kóddal együtt közvetlenül a számlanyitás után közölte az I. rendű terhelttel.

[52] A részes tevékenysége nem csak közvetlenül a tettesi cselekményhez, hanem más részesi cselekményhez is kapcsolódhat; így pl. felbujthat valakit arra, hogy harmadik személyt bujtson fel meghatározott bűncselekmény elkövetésére. Ez esetben a felbujtó felbujtója maga is felbujtó, mert az adott bűncselekmény elkövetésének ötlete, szándéka tőle ered {Kúria Bfv. III.1.869/2015., BH 2016.300.}.

[53] Helytálló tehát az I. rendű terhelt és a Legfőbb Ügyészség azon észrevétele, hogy a tényállásban rögzített cselekmény minősítése téves, az helyesen – az elkövetéskor és elbíráláskor azonos tartalmú – a Btk. 399. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott felbujtóként elkövetett pénzmosás büntetnének minősül.

[54] A Kúria megjegyzi, hogy a jogerős ügydöntő határozat alapján a minősítés szerinti büntetési tételkeret három hónaptól négy év hat hónapig terjedő szabadságvesztés, míg a törvényes minősítéshez igazodó büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. Ekként a helyes minősítés indítványozó számára valójában súlyosabb büntetendő bűncselekmény megállapítását célozná. A terhelt azonban a saját terhére nem nyújthat be felülvizsgálati indítványt [Be. 651. § (1) bekezdés].

[55] Mindennek azonban nem csak a törvényes minősítés és ahhoz igazodó törvényes büntetés vizsgálata szempontjából van jelentősége, hanem az eljárási szabályok megtartása körében is.

[56] A Kúria a megtámadott határozatot a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be [Be. 659. § (6) bekezdés].

[57] Jelen ügyben az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény törvénysértő minősítésével összefüggésben ezért a Be. 649. § (2) bekezdésében írt abszolút eljárási szabálysértések további vizsgálatának volt helye.

[58] Az I. rendű terhelt által elkövetett bűncselekmény büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

[59] A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli [Be. 44. § a) pont].

[60] A rendelkezésre álló iratok szerint az I. rendű terheltnek csak a másodfokú eljárásban volt védője.

[61] Amint arra a Kúria már utalt, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[62] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[63] A Be. 653. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[64] A Be. 617. §-a alapján a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket az e részben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.

[65] Helytállóan utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a Be. 608. § (2) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel az (1) bekezdés d) pontjára –, ha a másodfokú bíróság a bűncselekmény minősítésének megváltoztatása folytán állapítja meg, hogy az elsőfokú bírósági tárgyaláson védő jelenléte kötelező lett volna, az ítéletet csak akkor kell hatályon kívül helyezni, ha az ügyészség eredetileg is olyan bűncselekmény miatt emelt vádat, amelyre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli, vagy az elsőfokú bíróság megállapította a vádtól eltérő, súlyosabb minősítés lehetőségét.

[66] Jelen ügyben a Veszprémi Járási és Nyomozó Ügyészség B.1874/2016/23-I. számú vádiratában az I. rendű terhelttel szemben 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat, amelyek három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők. Az elsőfokú bíróság ehhez igazodóan folytatta le az eljárást.

[67] Arra figyelemmel, hogy sem a harmadfokú eljárás szabályai, sem a felülvizsgálati eljárás szabályai nem tartalmazzak ezzel kapcsolatosan eltérő szabályozást, az ügyben hozott határozatokat nem kell hatályon kívül helyezni, mert az ügyben a helyes minősítés megállapítása folytán lett volna kötelező részvétele a védőnek a tárgyaláson, a vádirat eredeti minősítése alapján azonban jelenléte nem volt kötelező (BH 2021.158., Kúria Bfv.I.982/2020/7. számú határozat).

[68] Ekként felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés – mivel az ügyészség eredetileg olyan bűncselekmény miatt emelt vádat, amelyre a törvény öt évnél nem súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli – nem állapítható meg.

[69] A felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte [Be. 608. § (1) bekezdés c) pont I. fordulat].

[70] A jelen ügyben a vádirat benyújtására 2017. február 1. napján került sor.

[71] Kétségtelen, hogy a pénzmossás elbírálása az ekkor hatályos 1998. évi XIX. törvény 16. § (1) bekezdés u) pontja szerint a törvényszék hatáskörébe tartozott.

[72] Az elsőfokú eljárás idején hatályba lépett – jelenleg is hatályos – Be. 868. § (2) bekezdése értelmében az eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező, és a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, ha az ügy e törvény hatálybalépése előtt a bírósághoz érkezett; a pénzmossás elbírálása a Be. 20. § (1) bekezdés 20. pontja alapján úgy az elsőfokú, mint a másodfokú határozat meghozatala idején egyaránt törvényszéki hatáskörbe tartozott.

[73] Ugyanakkor 2021. január 1. napjától akként módosult a Be. 20. § (1) bekezdés 20. pontja, hogy a jogalkotó – a Be. 868. § (6) bekezdésére figyelemmel – a bíróságra 2021. január 1. napja után érkezett ügyekben immár csak a Btk. 399. § (7) bekezdése szerinti pénzmossás büntettét utalta törvényszéki hatáskörbe.

[74] Ekként az I. rendű terhelt cselekményének helyes minősítés szerinti elbírálására jelenleg (is) a járásbíróság rendelkezik hatáskörrel.

[75] A Be. 663. § (2) bekezdése alapján nem kétséges, hogy ha az alapügyben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatát a Be. 649. § (2) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott valamely eljárási szabálysértéssel hozta meg, a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, vagy az ügyiratokat az ügyészségnek megküldi.

[76] Mindennek a jelentősége az, hogy a hatáskörre és a kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok megsértésében megnyilvánuló feltétlen eljárási szabálysértés miatti hatályon kívül helyezés megnyitja annak a lehetőségét, hogy az ügyben a törvény szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság járasson el.

[77] Ha a bíróság eljárása valamilyen, törvényben meghatározott okból olyan fogyatékoságban szenvedett, ami miatt az így meghozott határozat a tartalmától függetlenül nem tekinthető érvényesnek, ez a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező szabálysértésnek az indoka. Ha azonban az elbíráláskor még a törvénnyel szemben megalakított bíróság összetétele az azt követően hatályba lépett törvény rendelkezéseinek megfelel, úgy valójában nincs olyan hiba, amit ki kellene küszöbölni, hiszen ebben az esetben a kiküszöbölés (ami a hatályon kívül helyezés lenne) azt jelentené, hogy ugyanolyan eljáráshoz vezetne, mivel az új, megismételt eljárásban értelemszerűen már a hatályos törvény szabályait kell alkalmazni. Vagyis ebben az esetben a kiküszöbölés valójában egy olyan hatályon kívül helyezést eredményezne, ami semmibe vezet. Eljárási szabály esetében ugyanis nyilvánvalóan másról van szó, mint az anyagi jog nullum crimen és nulla poena sine lege elve esetében. Előbbi kapcsán azt kell szem előtt tartani, hogy a hatályon kívül helyezést követően, tehát a megismételt eljárásban követendő eljárási szabály az valójában ugyanaz lesz-e, vagy pedig a korábbihoz való visszatérés (Kúria Bfv.III.456/2020/33. számú határozat, BH 2021.98.).

[78] Nyilvánvalóan nem lehet szó az eljárást és a döntést befolyásoló hibáról, illetve annak kiküszöböléséről akkor, ha a – cselekmény téves minősítéséből eredő – hatáskör vagy kizárólagos illetékesség megsértése miatti hatályon kívül helyezést követően a hatályos törvény szerint a megismételt eljárásban ugyanaz a bíróság járna el, mint az alapügyben, és egyéb abszolút eljárási szabálysértés nem állapítható meg. A jogalkotói célnak mondanda ellent, egyúttal sértené a józan ész és gazdaságos célt szolgáló norma követelményét is a jogerős határozat hatályon kívül helyezése olyan kizárólagos illetékességi ok alapján, amely a felülvizsgálat idején már nem áll fenn, és a kasszáció következtében ugyanaz a bíróság járna

el, amely a felülvizsgálattal támadott határozatot hozta (Kúria Bfv.I.243/2024/10. számú határozat).

[79] A jelen ügyben tehát az eljáró bíróságok ugyan tévesen minősítették az I. rendű terhelt cselekményét pénzmosás helyett vagyon elleni bűncselekménynek, a Kúria következetes gyakorlata alapján azonban nem kétséges, hogy mindez a felülvizsgálati eljárásban eljárási szabálysértés miatt nem vezetett a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezéséhez.

[80] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[81] *A döntés elvi tartalma*

Valamely személy bűnösségét pénzmosás bűntettében abban az esetben lehet megállapítani, ha az általa kifejtett elkövetői magatartás nem illeszkedik valamely vagyon elleni bűncselekmény keretei közé, és a terhelti tudattartalom vizsgálata alapján is ezzel egyező jogkövetkeztetésre lehet jutni.

IV.

[82] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[83] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. június 3.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

BÉ